

Orędzie o stanie Unii Europejskiej 2026 – podsumowanie

Posted on 16 września, 2026

Orędzie o stanie Unii Europejskiej 2026 – podsumowanie

16 września Przewodnicząca Komisji Europejskiej, Ursula von der Leyen wygłosiła coroczne Orędzie o stanie Unii, znane od angielskiego akronimu jako #SOTEU (State of the European Union).

O czym mówiła Przewodnicząca KE?

Już na wstępie Przewodnicząca KE określiła miniony rok jako okres wyjątkowych wyzwań, ale także sukcesów UE. Mimo pozornej sprzeczności – zdaniem von der Leyen – stwierdzenia te oddają aktualną rzeczywistość w jakiej żyjemy: epokę zarówno wielkich wyzwań, jak i możliwości.

Kolejno, **przewodnicząca KE wskazała działania UE związane z odejściem o zależności od paliw kopalnych z Rosji, nowe umowy handlowe i pozycję UE w handlu światowym, wsparcie dla nowej polityki przemysłowej i zmianę podejścia UE do obronności. Miniony okres to także solidarne wsparcie dla Ukrainy, Grenlandii w obliczu gróźb USA.**

I wreszcie stwierdzenie Przewodniczącej von der Leyen o tym, że w niepewnym świecie, w którym erozji ulega ład światowy oparty na zasadach „**Europa zdecydowała się podążać własną drogą. I teraz powstaje silniejsza,**

bardziej niezależna Europa”.

Celem UE ma być budowa Europy niezależnej i zdolnej do działania, tak, aby „w tym świecie los Europy musi bowiem pozostać w rękach Europejczyków”.

Wśród zagrożeń, przed którymi stoi Europa, **Przewodnicząca KE wskazała ultranacjonalistów, przeciwników Europy, rosyjską ingerencję, czy dezinformację – jako działania mające na celu zniszczenie europejskiej jedności.**

Wśród aktualnych wyzwań i planowanych odpowiedzi na nie, Przewodnicząca KE wskazała:

- **Konieczność pobudzenia europejskiego rynku i przemysłu**, w tym poprzez zakończenie budowy jednolitego rynku, uproszczenia administracyjne oraz uruchomienie zarówno publicznych, jak i prywatnych środków na inwestycje.
- **Konieczność podwojenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii wytwarzanej w UE** i elektryfikacji UE, aby znacznie obniżyć koszty importu paliw kopalnych. Do tego niezbędne są rozwiązania dotyczących sieci elektroenergetycznych w UE.
- **Konieczność uregulowania relacji handlowych z Chinami**, aby zmniejszyć gigantyczną nierównowagę i deficyt handlowy UE, w rezultacie grożący deindustrializacji Europy.
- **Konieczność działań na rzecz dalszej dywersyfikacji źródeł surowców krytycznych** (zależność od Chin). Dlatego też Przewodnicząca von der Leyen zaproponowała utworzenie Europejskiej Korporacji ds. Surowców Krytycznych, które pomogą gromadzić zasoby niezbędne do samochodów elektrycznych, czipów i baterii, aż po czyste technologie i obronność.
- **Konieczność wprowadzenia nowych zasobów własnych budżetu UE.**
- **Rozwijanie wsparcia kapitałowego – poprzez nowy pakiet bankowy na rzecz wspierania przedsiębiorstw start-up**, a także utworzenie Europejskiego Funduszu na rzecz Przedsiębiorstw Scale-up.
- **Konieczność dalszego ograniczania biurokracji w UE.** Przewodnicząca Komisji proponuje także, aby państwa UE uzgodniły nowy „pakt przeciwko nadmiernemu wdrażaniu” — praktyce polegającej na dodawaniu wymogów krajowych podczas wdrażania przepisów UE.

Jako punkty zwrotne naszych czasów, które stanowią szczególne

wyzwanie, Przewodnicząca KE wskazała: zmianę klimatu i sztuczną inteligencję.

Klimat

Podając szereg najnowszych przykładów stwierdziła: „Bez wątpienia jednak: Europa może, musi i będzie nadal realizować cele klimatyczne”. Istotne jest jednak, że chodzi nie tylko o łagodzenie zmiany klimatu czy tylko o przystosowanie się do niej.

Przewodnicząca zadeklarowała, że KE przedstawi wkrótce nowe propozycje dotyczące budowania odporności UE na zmiany klimatu.

Zawierać mają ocenę podatności, ocenę ryzyka i strategię społeczną zarządzaniem ryzyka i budowy technologii służących przystosowaniu do zmian klimatu (np. uprawy odporne na suszę, zapobieganie powodziom, efektywne energetycznie chłodzenie, które to dziedziny są wschodzącymi rynkami, a Europa już jest liderem).

Przewodnicząca von der Leyen zapowiedziała także ustanowienie sojuszu na rzecz ubezpieczenia od ryzyka klimatycznego, aby wypełnić lukę pomiędzy ubezpieczeniami prywatnymi, a wsparciem finansowanym z budżetów krajów członkowskich.

Zapowiedziano także Europejski plan działania na wypadek fali upałów

(lepsze systemy wczesnego ostrzegania i większa gotowość w dziedzinie zdrowia, przystosowanie miast do zmiany klimatu i zapewnienie lepszego chłodzenia i wspieranie osób najbardziej narażonych na skutki zmiany klimatu).

W zakresie bezpieczeństwa wodnego i żywnościowego **zapowiedziano nową europejską inicjatywę na rzecz wody** (dla przemysłu i dla bezpieczeństwa żywnościowego).

W związku z pożarami w UE **pojawią się propozycje między innymi przyszłej europejskiej floty gaśniczej i lepsze koordynacji współpracy w zakresie walki z żywiołami.**

Sztuczna inteligencja

Jak stwierdziła Przewodnicząca KE, sztuczna inteligencja „Szybko staje się ona podstawą naszej gospodarki i naszego bezpieczeństwa. Stanowisko Europy jest jasne. Chcemy jak najlepiej wykorzystać sztuczną inteligencję z pożytkiem dla naszego społeczeństwa, dla naszej jakości życia i wydajności”

Przewodnicząca wskazała jednak kolejne zagrożenia związane z modelami samodoskonalącymi się. Kluczowym narzędziem wprowadzania zabezpieczeń w UE jest oczywiście akt w sprawie sztucznej inteligencji. Dzięki niemu Europa jest w stanie kształtować globalne wysiłki na rzecz rozwiązania tego problemu. **Jednocześnie w przemówieniu zapowiedziano intensyfikację działań z partnerami o zbieżnych poglądach, takimi jak Kanada, Zjednoczone Królestwo i inni. UE będzie współpracować w zakresie oceny modeli, ich weryfikacji, wczesnego ostrzegania, bezpieczeństwa sztucznej inteligencji i wielu innych aspektów.**

UE winna „Ograniczając ryzyko związane ze sztuczną inteligencją, możemy zmaksymalizować płynące z niej korzyści.” Niekoniecznie jednak za pomocą tworzenia nowych technologii ale tworzyć wartość dodaną z wykorzystaniem SI dla gospodarki, szpitali, rolnictwa precyzyjnego, sieci energetycznych, pojazdów autonomicznych, czy wreszcie obronności. **W tym kontekście na listopad 2026 Przewodnicząca zapowiedziała przełomowe unijne inicjatywy w tych sektorach.**

W dalszej części przemówienia, Przewodnicząca von der Leyen odniosła się do:

- **Zagrożeń ze strony SI dla rynku pracy, zwłaszcza dla ludzi młodych.** Rozwiązywaniu tego problemu służyć ma zapowiadany jeszcze na rok 2026 Akt w sprawie wysokiej jakości miejsc pracy.
- **Europejskiego filaru praw socjalnych, a także wyzwań związanych z dostępem do mieszkań i opieki,** a także innych problemów wynikających ze zmian demograficznych w Europie.
- **Dywersyfikacji stosunków handlowych UE w niepewnej rzeczywistości światowej** (w tym podpisanych w tym roku umów umowy o wolnym handlu z Indiami, Mercosurem, Meksykiem, Australią i Indonezją). Jak powiedziała Przewodnicząca KE, UE ma umowy handlowe z ponad 80 krajami.
- **Partnerstwach UE jako strategicznym wyborze UE, odpowiedzi na załamanie międzynarodowego systemu opartego na zasadach.** W tym miejscu **Przewodnicząca przywitała przybyłego na posiedzenie premiera Kanady Marka Carneya, podkreślając wagę wymiany towarowej między UE i Kanadą w ramach CETA.** Wspólnymi priorytetami UE i Kanady są kwestie: sztucznej inteligencji, zmiany klimatu, Arktyki czy też geopolityki, Ukrainy, obronności, surowców i łańcuchów dostaw. **Zapowiedziano sojusz UE-Kanada na rzecz przyszłości, aby stworzyć**

wspólny obszar dobrobytu i bezpieczeństwa gospodarczego (sojusz technologiczny, zintegrowana baza przemysłowa sektora obronnego, wspólny projekt w dziedzinie Arktyki, energetyki, minerałów krytycznych i baterii; sztucznej inteligencji, technologii kwantowych, cyberbezpieczeństwa i bezpieczeństwa gospodarczego. **Przewodnicząca zapowiedziała także wspólne prace, „aby Kanada mogła się stać pierwszym członkiem stowarzyszonym UE”.**

- **Działań na rzecz pokoju i obronności.** „Nie powinniśmy mieć złudzeń co do tego, czego jesteśmy świadkami: zagrożenia hybrydowe, przed którymi stoi Europa, są w coraz mniejszym stopniu hybrydowe i coraz rzadziej pozostają wyłącznie groźbą. Cyberataki i sabotaże, podpalenia i wtargnięcia dronów. Liczba tych zdarzeń rośnie z dnia na dzień. Wraz ze wzrostem poziomu zagrożenia musi więc wzrastać gotowość Europy.”

Przewodnicząca KE zapowiedziała w tym kontekście nową europejską strategię bezpieczeństwa. A także nowy europejski mechanizm przypominający i wspomagający Artykuł 4 Traktatu NATO, – czyli protokół bezpieczeństwa w sytuacjach kryzysowych. „Po jego uruchomieniu przez jedno państwo członkowskie zwoływane byłoby spotkanie przedstawicieli wszystkich państw członkowskich. Aby skoordynować ogólnoeuropejską odpowiedź. Aby powstrzymać dalszą eskalację. I ograniczyć skutki.”

Zapowiedziano także przedstawienie projektu utworzenia Europejskiej Rady Bezpieczeństwa.

- **Wspólnych, europejskich systemów obronnych.** Przewodnicząca zapowiedziała nowy Europejski Instrument na rzecz Strategicznych Czynników Wspomagających – w pełni skoordynowany z NATO. „Ponieważ tylko silna i wiarygodna europejska postawa obronna zagwarantuje nasze bezpieczeństwo. I żeby nie było żadnych wątpliwości: Europa będzie bronić każdego metra kwadratowego swojego terytorium”.
- **Wspólnych zamówień obronnych i interoperacyjności sił obrony** powietrznej, przeciwrakietowej, strategicznego transportu wojskowego, tankowania w powietrzu, ochrony cyberprzestrzeni i wykorzystania przestrzeni kosmicznej.
- **Współpracy wojskowej i wsparcia dla Ukrainy** oraz wykorzystania ukraińskich doświadczeń w zakresie systemów obronnych.
- **Sytuacji w strefie Gazy i przemocy izraelskich osadników.** Europa, popierając prawo Izraela do samoobrony, wskazuje jednak, że „naród palestyński ma takie samo prawo do bezpiecznego i godnego życia”. Dlatego też UE opowiada się za rozwiązaniem dwupaństwowym.

- **Presji migracyjnej i wydarzeń w Ceucie.** Deklarując wsparcie dla Hiszpanii, Przewodnicząca KE podkreśliła także, że *„Jedynym rozwiązaniem jest rozwiązanie europejskie. Czyli pakt o migracji i azylu. Po latach pracy mamy wreszcie wspólne ramy europejskie. Ramy, które na wszystkich nakładają odpowiedzialność – i które od wszystkich wymagają solidarności. Teraz należy je w pełni wdrożyć.”* Przewodnicząca podkreśliła, że UE będzie *„przestrzegać wartości i praw podstawowych. Nigdy jednak nie pójdziemy na ustępstwa w kwestii ochrony naszych granic. O tym, kto przyjeżdża do Unii i w jakich okolicznościach, decydujemy my – Europejczycy. A nie przemytnicy i handlarze ludźmi.”* **W tym kontekście zapowiedziano wzmocnienie Fronteksu**, wczesne wykrywanie zagrożeń oraz zwalczanie pierwotnych przyczyn nielegalnej migracji. **Jednym w działań w tym zakresie ma być nowa śródziemnomorska inicjatywa na rzecz umiejętności i zatrudnienia młodzieży**, aby ograniczyć nielegalną migrację i stworzyć potencjalnym nielegalnym migrantom warunki do zatrudnienia i godnego życia w ich krajach.
- **Dezinformacji i wojny kognitywnej.** U. von der Leyen podkreśliła zeszłoroczną inicjatywę utworzenia Europejskiego Ośrodka Działań na rzecz Odporności Demokracji. Podkreśliła też, że zagrożenia dla demokracji europejskiej pochodzą nie tylko z zewnątrz. Wskazała także na przyjęte przez PE przepisy uzależniające finansowanie od poszanowania zasad praworządności. Przewodnicząca jasno pokreśliła – w odniesieniu do nowego wieloletniego budżetu UE – że *„poszanowanie praworządności i praw podstawowych jest koniecznym warunkiem unijnego finansowania. Musi to być przewodnim i centralnym elementem budżetu. Teraz i w przyszłości.”*
- **Zawłaszczania dzieci przez media elektroniczne i negatywnych skutków spędzania godzin przed ekranami. Na 17 września 2026 Przewodnicząca KE zapowiedziała przedstawienie przez Komisję wniosku legislacyjnego dotyczące unijnego aktu w sprawie ochrony dzieci.** Jego główne założenia to brak dostępu do mediów społecznościowych dla dzieci poniżej 13 roku życia. Brak prywatnych kont dla dzieci, które nie skończyły 15 lat. W zamian zaproponowane zostaną minikonta dla dzieci w wieku od 13 do 15 lat, zakładane i nadzorowane przez rodziców, z ograniczoną liczbą funkcji i z ograniczeniami czasowymi. A w przypadku grupy wiekowej 15–18 lat – bezpieczne projektowanie ma być obowiązkiem platform. Ponadto, gigaplatformy internetowe będą musiały udowodnić, że są bezpieczne. Ursula von der Leyen powiedziała w tym kontekście: *„Nie chodzi bowiem o to, że małoletni mają dostęp do mediów społecznościowych. Chodzi*

o to, kiedy i w jaki sposób pozwalamy mediom społecznościowym na dostęp do małoletnich”.

- **Aktualności idei europejskiej, czego dowodzi zaangażowanie krajów kandydujących do Unii.** W tym kontekście Przewodnicząca KE zapowiedziała plany działania dla najbardziej zaawansowanych kandydatów. Proces ten jedna ma nadal opierać się na kryteriach merytorycznych, ponieważ „poszanowanie naszych wartości nie podlega negocjacjom”.
- **Nowego Kongresu Europejskiego, który zainaugurowany zostanie w 70. rocznicę podpisania Traktatu Rzymskiego.** Celem ma być odzyskanie zdolności myślenia o Europie, aby idea europejska rozwijała się dalej.

Całość Orędzia dostępna [tutaj](#).

Podsumowanie wystąpień grup politycznych: [tutaj](#).

Nagrania Orędzia i debaty w PE: [tutaj](#).

Foto: © Unia Europejska 2026